

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

VIGIA MARITIM DEL PORT DE BARCELONA

Ha arribat el "Carlos V".—S' anuncia la visita del "Pelayo".

Domingo Pelayo

CRONICA

Mimí està malalta. Mimí vol deixar la vida pública. Per una, dues y tres vegades ha suplicat y reiterat el seu desitj de tornar a la dolça pau de la família, sense que fins ara haja obtingut la llicència desitjada. Va enviar un telegrama avants dels successos, y no va tenir resposta. Durant els successos va enviarne un altre, que picava més que 'l primer, y tampoch varen donarli contestació. Y alguns días més tart, tercer telegrama ab igual resultat negatiu. No se l' escoltan.

Jo fins he arribat a témer que ab els telegramas de Mimí passa lo mateix que ab els telegramas de la premsa, que no en vá están suspesas las garantías constitucionals y funciona la censura... y quan la censura funciona, deu funcionar pera tothom, igual pera 'ls corresponsals periodístichs que pera 'ls arcaldes. Valdria, donchs, la pena de averiguar si 'ls citats telegramas en lloch de arribar al seu destí, sigueren detinguts, y si algú se 'l guarda... Perque no 's com; rén ni s' explica que á Madrid, ahont passan per cortesos y ben educats, puguin deixar els telegramas de Mimí sense ni tan sisquera emplear ab ell la forma de un senzill *acuse de recibo*.

Veritat es que á Madrid, á lo que sembla, no poden estar gayre contents de l' inesperada aventura de Mimí. Allá com aquí, com per tot arreu, vá sorprendre molt aquella falta de recato polítich ab que Mimí 's prestá á representar els dos primers actes de *La Bohemia*.

Que hagués sigut no més que 'l primer, menos mal... Ningú s' hauria escandalisat, perque á penas se 'n hauria enterat ningú de que Mimí al retirarse, á entrada de fosch, hagués penetrat furtivament en la cambra de Rodolf Russinyol, ab l' excusa d' encendre l' espelma: qu' entre 'ls dos, ja que junts y solitaris se trobavan, haguessin comensat á descapdellarse las íntimas confidencias: que á las palpen-

tas haguessin buscat la clau del pis, per atzar ó intencionadament cayguda en terra; y que, per últim, la felís parella hagués entonat el vibrant dúo de amor, emperó sense altres testimonis que las parets desfregadas y 'ls mobles atrotinats de la mansarda dels bohemis.

Pero en Rodolf es presumit y no sapigué estarse de mostrar desde 'ls primers moments la seva conquesta als seus companys de causa y de tiberi. Estava ansiós de que li alabessin el gust. Y, tal com Rodolf el de *La Bohemia* va portar á Mimí del bras al Cafè públich ahont l' esperavan els seus camaradas, aixís també Rodolf Russinyol va dirli á la Mimí municipal:

—Aquesta nit celebrém l' ápat de la Victoria. Vina, y allá davant de tothom, entre crits delirants d' entusiasme, sorollosos aplaudiments y en mitj de una pluja de flors, te donaré l' abraçada estreta y palpitant que ha de consagrar per sempre mes el nostre amor.

Y tal dit, tal fet.

La pobra Mimí, tan recatada, tan pura, tan honesta, aquella nit se va perdre.

Y desde llavors no ha tornat á fer res mes de bó.

*
*

Tothom s' ha ocupat públicament de la seva pública lleugeresa. Qui l' ha tinguda per una qualsevol en materia de fidelitat: qui per una desgraciada qu' en un moment d' obcecació no sabia lo que 's feya: qui, en fi, penetrant en el sagrat de las intencions li ha atribuït ambiciosos estímuls, el de ser senador ó diputat, com si no hagués sigut ja tot aixó, y no valgués més que una senaduría y un' acta de Diputat á Corts, la vara d' Arcalde de Barcelona.

Mimí 's defensava:

—No sé á que vé tot aquest escándol—deya, sense alterar-se poch ni molt la seva serenitat característica.—Jo, senyors, no penso haver fet cap mal, assistint com á particular y no com á arcalde, á un acte públich preparat y realisat per uns vehins de

DESFILANT

Desfeta la polsaguera
y ja 'l cel tranquil y blau,

l' un se 'n va cap á Sant Pere
y l' altre cap á Sant Pau.

Barcelona... Jo soch lo qu'era avants... Jo no he variat lo més mínim. ¿Hi ha, no obstant, qui creu qu'he incorregut en falta?... Las mevas insignias están á la disposició de qui me las va confiar. Aquí va la meva dimissió.

Y aquesta dimissió oferta y reiterada duas y tres vegadas, fa més de quinze días qu' está pendent no ja de resolució, sino de una senzilla resposta. Y Mimí, qu' entre sas escelents qualitats reuneix la de ser molt bona administradora, continúa cuydantse, com si res hagués passat, dels interessos de la Pubilla.

¡Com si res hagués passat, havent ocorregut tantas y tantas cosas... tantas y tantíssimas mudansas!... Una suspensió de garantías... un cambi total de ministeri... ¡Qui sab si per aixó mateix, per haverhi hagut tants alta-baixos, el cas de Mimí s' ha quedat sense resoldre, com un detall insignificant y de poch més ó menos...

* * *

Pero de insignificant no 'n pot ser pas per tot bon barceloní. La qüestió de l'araldia de Barcelona té sempre una gran importancia, en especial desde que 'l govern s' encarregá de provehirla, en oposició las més de las vegadas ab las aspiracions del poble manifestadas en els comicis. Lo regular seria que la mateixa corporació municipal nombres per majoria de vots al seu President. No ho vol el govern aixís, y en el mateix pecat de la intrusió troba casi sempre la dura penitencia de las complicacions irreductibles.

Ara mateix no sab á qui acudir pera sortir del pas de una manera una mica ayrosa. De candidats no n' hi faltan; pero la majoria, pera no dir la totalitat dels aspirants, no serveixen, els uns per inepetes, els altres pot ser per massa espavilats. Se 'n contan alguns que ja han sigut regidors y fins arcaides, si bé que accidentalment, pero que per aixó mateix son massa coneguts. Quan foren sotmesos á la pedra de toch resultaren de llautó.

Posar de nou en las sevas mans pecadoras l' administració de la ciutat es condemnar á Barcelona á la ruína y al desgabell. Y pitjor que pitjor, si entra en els càlculs del govern, la mala idea de restablir la perduda preponderancia dels partits monárquichs, per medis purament caciquistas. Pera tal empresa ha fet tart el govern actual y tots els governs que s' ho proposin. La ciutat que ha sapigut emanciparse de aqueixas tutelas botxornosas, n' está orgullosa de la seva emancipació y no consentirá que la tornin á oprimir y emporcar com al més insignificant y desvalgut poblet rural.

Aixís es qu' en els actuals moments, apreciadas todas las circumstancias y pesat y medit escrupulosament, imparcialment el pro y 'l contra de la qüestió, pot ser no 's trobi un arcalde de R. O. més apropósit que l' actual. Abonan la seva continuació en el lloch que ocupa els projectes ja aprobats de la Unificació del Dente y del concert de Tresoreria, aixís com el de la reforma de la ciutat vella, per ser, com sab tothom, un home apte, laboriós, seré y amant del bon ordre administratiu. Tampoch se pot dir en justícia que no respecti las prerrogativas del Ajuntament, guardantse de intrusions qu' eran la caracte-

VISITA D' ATENCIO

—¿Cóm va aixó, don Rómulo?
—El ditxós sopar sembla que 'l vaig pahint, pero aquesta vara, ... aquesta vara no sé cóm se 'n posará, al cap de vall.

ristica de altres arcaides menos escrupulosos, el senyor Luch per exemple...

Aixís, donchs, si de nosaltres dependís, li diríam: —Tirém un vel sobre lo passat y continúa en el teu lloch... Pero ab una sola y única condició: que may més de la vida, ni per inadvertencia, ni per capritxo, ni per coqueteria, tornis á ajuntarte ab Rodolf... tornis á fer de Mimí.

P. DEL O.

VICTORIAS

V

Ha tornat la Primavera
y han esponcellat las flors,
y ha rebrotat la primera
il·lusió dels meus amors.

La il·lusió pura y sagrada
que mon pit ompla d' afans
al sant recort de la Fada
dels somnis de mos vint anys.

Passará la Primavera
y decandirán las flors,
mes l' arbre de ma primera
il·lusió, dará llevors.

Y quan aclareixi 'l Día
el sol d' un novell Abril,
cada llevor, vida mía,
será un altre arbre gentil.

Y la nova Primavera
esponcellará més flors...
Serán fruyts teus joh primera
il-lusió de mos amors!

J. OLIVA BRIDGMAN

EL LLADRE SÓRT

La escena á l' Audiencia, davant del Jurat.

Del apuntament llegit pel relator, se 'n dedueix que 's tracta d' un lladregot, sórt com una sabata de simol-sa, que una nit, entrant en una botiga deshabitada, va robar una petita cantinat que hi havia en un calaix.

L' interrogatori del acusat resulta una operació penosíssima. La mitat de lo que li diuen no ho sent, y l' altra mitat... tampoch. En vá el president del tribunal de dret crida fins á esgargamellarse.

—¿De quins medis se va valdre pera entrar á la botiga?—li pregunta.

—¿Si tinch cap amiga?—replica l' acusat, obrint desmesuradament els ulls.

—¿Que ja ho sabia vosté que á la casa no hi havia ningú?

—¿Que avuy som al día vintihú?

—¿Quins varen ser els motius que l' arrastraren al robo?

—No 'n coneix cap jo de bobo...

—¡Basta!—diu el president, conven-sut de que tot lo que intenti pera ferlo enrahonar será completament inútil:—El senyor Fiscal té la paraula.

EL FISCAL:—Senyors: Prescindint de si l' acusat es realment sórt ó 'l fa, creyentse que aixís ne sortirà mes barato, me 'n vaig directament al assumpto, donchs, com á perdre temps, prou n' hem perdut escoltant las sevas incoherencias.

La historia del fet, clarament se desprén del sumari. Ab propósit, que s' ha de creure deliberat, l' acusat s' arribá á la botiga d' autos, obrí la porta, no se sap cóm, donchs el pany no presentava senyals de violencia, y estirant el calaix del mostrador, va robar tres pessetas en plata que allí hi havia guardadas.

Una volta tingué en son poder els diners, torná á sortir al carrer, ajustá la porta, y si no arriba á donarse la casualitat de passar en aquell moment el vigilant, que va detenirlo, el delicté hauria quedat impune y la justicia no tindria avuy el gust, com segurament el tindrà, de castigar un atentat á la propietat tan atrevit y alevós com el que aquest desgraciat va cometre.

Demano, donchs, al Jurat que, tenint en compte las circunstancias qu' en el fet concorren y apreciand la nocturnitat perfectament demostrada, dongui el veredicté de culpabilitat que 'l delicté 's mereix.—

(Murmells d' aprobació. La cosa es tan clara, que ningú dupta de que 'l fallo del Jurat s' ajustará en tot y per tot á la petició fiscal.)

EL PRESIDENT (tocant la campaneta):—¡Silenci!... Té la paraula l' advocat defensor.

Sanmarco.

EL DEFENSOR:—Senyors: Celebro moltíssim que l' acusat sigui sórt, perque, de no tenir aquesta desgracia, ¡cóm hauria sufert avuy, l' infelis, al sentirse calificat de lladre pel senyor Fiscal!

¡Lladre el meu defensat!... ¡Lladre!... ¡Qué aviat son ditas aquestas cosas! ¡Qué prompte es realisada la mala acció de tirar sobre un home honrat la taca del deshonor y del oprobí!..

Perque heu d' entendre, senyors jurats, (dirigint-se al tribunal de fet) que 'l ciudadá que seu en aquest banch es tan digne, tan decent com tots nosaltres. Sí; no us esgarrifeu ni 'm dirigiu aquestas extranyas miradas, que poch heu de tardar en donarme la rahó.

Ha comés, aparentment, un delicté; pero ¿per qué l' ha comés?... ¡Ah!... Ho ha fet sóls per miseria, per necessitat, á impuls de la fam que implacablement el perseguia.

La botiga ahont, segons el Fiscal, va portarse á cap el robo, no siguié violentada ni fou objecte de la menor fractura. Estava ajustada, l' amo s' havia descuydat de tancar-la, y al passar el meu defensat pel davant d' ella, observá casualment que la porta cedia.

Es clar que lo correcté hauria sigut continuar el camí y deixarse de tonterías; pero quan se senten

DEL LICEO

Marconi.

els estímuls de la gana, ¿cóm resistir á la tentació d' entrar á dintre per veure si l' amo, á més de descuydarse la porta oberta, s' ha descuydat també alguna cosa al calaix?

Arrastrat per aquest impuls tan natural com humá, l' acusat penetra en efecte á la botiga, agafa tres pessetas en plata que hi ha al calaix del mostrador y sense donar cap mena d' escándol, surt, tornant á ajustar, ¡fixeushi bé, senyors jurats! tornant á ajustar la porta del establiment, en lloch de deixarla oberta, com tal vegada ho hauria fet un home pervers y de mala índole, d' aquests qu' en la nostra societat tan abundan.

(Sensació en els banchs del Jurat. El defensor continúa:)

—Pero, encare hi ha més, senyors, encare hi ha més. ¿Voleu que us dongui la prova irrecusable de la honradés d' aquest home y la demostració de que no fou l' idea del robo sinó la forsa de la necessitat la que va portarlo á cometre la... lleugeresa que avuy l' obliga á seure en aquest banch?

Donchs sapiguen, ja que 'l senyor Fiscal ha tingut la inhumanitat de callars'ho, qu' en el calaix d' abont el meu defensor va treure las tres pessetas hi havia també un bitllet de deu duros, y no obstant el pobre, comprenent que ab las tres pessetas ja 'n

tenia prou pera aplacar la fam que l' atormentava, no 'l va tocar, va deixar-lo estar allí, íntegro, incólume, sencer.

Res més tinch que dir, senyors jurats. Poseuvos la má sobre 'l cor y obreu com us dicti la vostra conciencia.—

(El Jurat está á punt d' aplaudir. Si no ho fa, es per respecte á la Sala.)

EL PRESIDENT (al Acusat:)—¿Ha sentit lo que ha dit el seu defensor?

L' ACUSAT.—¿Cóm?

—Aixequis y vingui aquí.

(L' Acusat s' alsa y, acompanyat d' un agutzil, va fins á la presidencia.)

EL PRESIDENT (á grans crits y parlantli á dins de l' orella:)—¿A quin móvil va obedir al deixar aquell bitllet de deu duros á dins del calaix?

L' ACUSAT (molt sorprès:)—¿Hi havia un bitllet de deu duros?... Pues, fill, cregui que no me 'n vaig adonar.

Tota la sala 's posa á riure, l' Advocat s' estira 'ls cabells y el Jurat, retirantse á deliberar, condemna al Acusat al máxim de la pena.

A. MARCH

LA GENT NOVA

A un profanador del modernisme.

Perque has llegit fragments d' obras de 'n Nietzsche de 'n Verlaine, de 'n D' Annunzio y de l' Umbert, perque coneixes els cartells de 'n Mucha y has sentit á n' en D' Indy algun concert; perque t' has empassat filosofias d' escéptichs nirvanistas alemanys, d' indios espatarrants com Zakia-Munya y d' altres més indiots y més estranys; perque has fet un llibret de «Malves Tristes» y aviat farás «L' Aneg Concirós» perque sabs que es *clorosis* y *neurosis* y distingeixen bé en Maigre de 'n Gros, vols tenir sá criteri y conciencia del esperit simbólich-decadent y 't creus autorisat per ferhi guassa amparat pel teu *chic* y el teu talent? ¡Oh, enamorat de Baco y de Afrodita! ¡Oh, cantor de la *Higiene* y del ví aixut! no bescantis las ánimas malaltas de la verge y seriosa Joventut.

Aquesta joventut á qui tu acusas de comparsa inconscient d' un Gedeón porta al cor el *voluntas redemptoris* de las ansias supremas d' aquest món. Filla del Sol Conscient de 'n Zarathustra, dels impotents artistas ignorats y dels suferts *mujicks* de las estepas, es la veu santa de las grans vritats. Son esprit religiós es una mescla de la Venus de Milo y de 'n Lerroux, dels perfums de las flors del Sant Sepulcre y del ambient impur del Moulin Rouge. Son art el forman tradicions asiáticas y el sentiment panteístich mitj-eval; els plasticismes grechs y las armónicas veus de la Selva Negra y de Fingal. L' alenar d' una verge enamorada, las quietuts *sorolloses* de la nit, las siluetas dels arbres al cap-vespre, y els ulls del gat que parlan d' Infinit; el clich-clich de las débils gotas d' aygua, el tich-tach dels rellotjes pendolers, el planyívol rach-rach de las granotas, y el sensual nyich-nyich dels tous somiers... son ara essencia d' *intellectus nocti*, fruhiments que assaboreixen ja tant sols ánimas escullidas... com els puros, y esperits refinats (els alcoholes).

L' HEROE DEL DIA

IGNASI IGLESIAS
autor del drama "Las garsas".

Tú ets còmplice d' aquells que falsejaren
d' Epicur els puríssims pensaments;
tu ets corruptor d' aquella moral grega
que tant estimas y tant poch enténs.

¡Oh, enamorat de Baco y d' Afrodita!
se 't apropa 'l badall y 't compadim.
Ton *virulítich* cant sigá al Espasme;
llensa al Misteri ton renech sublim.
Sembra ton camp ab ta llevor de Vida
y fés, si pots, la mort del convensut
avans no t' aclapari ab la puresa
de son ideal la Nova Joventut.
Escampa arreu el teu enginy sarcástich,
ton clam satánich vibrará ben fort...
¡Més, ja 't responderá un jorn l' Inevitable
ab l' eterna riallada de la Mort!

ALTER EGO

DESATINO EN PROYECTE

Pero ¿qué dimoni li haurá fet el pobre Parch al
nostre Excelentíssim Ajuntament?

Cada cinch senmanas, ab una regularitat qu' en
altras cosas de la Casa Gran ens daría més gust,
apareix en els diaris aquesta gazetilla:

«En una de las próximas sesiones s' ocupará la
Corporación municipal de la supresión del Parch de
Barcelona.»

Y com si 'ls mateixos autors de la cosa compren-
guessin que la enormitat de la noticia obliga a condi-
mentarla ab alguna especie que atenuhi una mica la
brutalitat del cop, s' apressuran a penjarhi al darre-
ra las poderosas rahóns que induheixen al Municipi
á adoptar resolució tan grave.

Aixó sí,—y aquesta es una de las singularitats de
tan misterios assumpto:—may las causas alegadas
per aquests senyors son las mateixas.

Una vegada 'ns diuhen qu' es forsós que 'l Parch
desaparegui, perque la próxima construcció de la
Estació monumental del ferrocarril de Fransa exi-
geix tan dolorós sacrifici.

Un altre cop ens explican que la seva existencia
es un tremendo obstacle pera 'l desarrollo de la
barriada del Fuerte-Pío.

D' aquí á aquí ens venen ab la novetat de que
mentres aquest Jardí subsisteixi, el Poble Nou y
Sant Martí no serán may res.

D' aquí á aquí se 'ns despenjan ab la cansó de que
pera que la Barceloneta pugui comunicarse directa-
ment ab la ciutat, es necessari que 'l Parch se 'n vaji
á can Pístraus.

Y com que la variant reglamentaria no podía fal-
tar, ara últimament, al tornarnos á parlar de la *ine-*
vitabile desaparició del nostre Jardí públich, els *ja-*
leadors del projecte ens surten ab una nova argu-
mentació:

«El Parch, tal com está situat avuy,—diuhen—es
mal sá y ocasiona als que 'l freqüentan no pocas
malaltias.»

De manera que ja veuhen, aquest Jardinot, si n'

ACTORS CATALANS

JAUME BORRÁS
en el drama "Las garsas".

CELEBRANT L' APROBACIO DEL CONVENI

—¡Jé!.. Aquests son els refrescos que á mí m' agradan.

es de funest y perjudicial y si 'n porta de calamitats, ¡el grandíssim!

No deixa fer la Estació monumental;
Ofega 'ls progressos del barri del Fuerte-Pío;
Impossibilita 'l desarrollo de Sant Martí y 'l Poble Nou;

Priva 'l pas als vehíns de la Barceloneta,
Y fa estar malalts á tots els infelissos que s' atreueixen á donarhi una passejada...

¡Guerra, donchs, guerra á mort al infame Parch de Barcelona!

* * *

No faltan, ab tot, esperits excéptichs que, posant en quarentena l' altruisme dels nostres edils, deixan volar la imaginació pels espays inmensos de la malícia y, calificant—¡els atrevits!—de *romansos* las rahóns que 'ns donan pera justificar las sevas amassas contra 'l pobre Parch, se preguntan:

—¿Y no podría ser que allá als voltants del calumniat Jardí hi hagués terrenos que ara no valen res y, una volta destruhit el Parch y convertida la seva área en carrers, tindrían un valor incalculable?

¿No podría ser que tota aquesta argumentació mitj patrioterica, mitj filantrópica, y sempre cuberta ab el vel de la conveniencia de la ciutat, fos senzillament la tapadora d' un grandió negoci?

Segui com sigui, la persistencia dels autors del projecte, si no sospitosa, es extranya. Aquí ahont cent reformes urgents y palpablement necessarias están esperantse anys y anys, ¿á qué tanta pressa en destruhir un Parch que tants sacrificis ens costa y que al fi y al cap es l' *únich* jardí públich ab que 'ls barceloníns contém?

Cert que, curantse en salut, els anti-parquistas tenen bon cuydado de fer constar que, en substitució del actual, construhirán en lloch á propósit un altre Parch més gran, més bonich y més sanitó que 'l de la Ciutadela.

Potsers si que cumplirán la paraula; pero... els vehíns de Barcelona els volém ferrats.

Per lo tant, ja saben aquests senyors lo que 'ls toca. Fassin primer aquest Parch tan sanitó, tan gran y tan bonich que 'ns prometen.

Y quan el tinguin llest, tornin á passar, y... llavors parlarem de si destruhim ó no destruhim el vell.

MATIAS BONAFÉ

LLIBRES

VOCACIÓN por JOSÉ SEGARRA.—Una novela més de las que sigueren distingidas ab menció en el certamen de la Casa Henrich y C.^a es la que ab el títol de *Vocación* s'acaba de ajuntar á la *Biblioteca de Novelistas del siglo XX*. L' autor es valenciá y pinta quadros rurals de la seva terra y sentiments propis també de aquella regió pintoresca y ardenta.

Un seminarista está á punt de rompre sa vocació mogut per un estímulo de venjança y per un llampagueig amorós. Pero estima á la seva mare, y se sacrifica, plé de abnegació pera no donarli un gran disgust.

El drama 's desarrolla en una masía, y abundan en l' acció pinturas de quadros y paisatjes y descripcions d' escenas de treball y festas populars, tot molt ben vist y millor expressat, ab aquell garbo peculiar dels escriptors de bona lley, que 's interessan y saben fer interessar per lo que senten.

LIBRO DE ORO DE LA VIDA.—*Pensamientos, sentencias, máximas, proverbios entresacados de las obras de los mejores filósofos y escritores nacionales y extranjeros*, por

L. C. VIADA Y LLUCH.—Aquesta recopilació es el resultat de una extensíssima lectura y de un cuidadós treball de selecció. S' aproximan á un miler els autors, en gran part célebres y tots ells distingits, dels quals el senyor Viada n' ha tret fragments notables en els que 's condensa lo que podríam dirne essencia de la vida. Y no s' ha limitat á espargirlos al atzar, sino que ademés els ha apomellat en vint agrupacions, de manera que cada una d' ellas forma un interessant conjunt.—La Casa Montaner y Simón ha enriquit sa *Biblioteca Universal* ab un' obra que difícilment se 'n trobaria un' altra més á propósit pera ser llegida á petits fragments y á ratos perduts; un' obra que á la vegada que defecta instrueix.

LOHENGRIN de RICART WAGNER.—Traducció adaptada á la música por XAVIER VIURA y JOAQUIM PENA.—L' *Associació Wagneriana* ab obras de aquesta naturalesa presta un servey inapreciable als amants de la música del colós de Bayreuth, per quant acompanya la traducció del llibre, fidel y exactíssima, ab els temas musicals que donan valor al diálech y ajudan á desentranyar tot el valor de las creacions wagnerianas.

Lohengrin, una de las óperas més populars y divulgadas adquireix encare atractius desconeguts, si 's consulta 'l llibre y 's prenen en compte els temas, anotats al marge. La traducció catalana, tan difícil de fer, deventse adaptar á la música, resulta un treball serio y escrupulós, alguns fragments del qual, per la seva forma literaria y sa fidelitat ab el text alemany son verdaderas troballas.

RATA SABIA

PRINCIPAL—(ESPECTACLES GRANER)

S' ha reproduhit la tragedia de Sófoeles *Edip rey* que havia sigut estrenada á Novetats.

L' obra ha sigut posada ab esplendidés; pero per lo que atany á l' execució, era susceptible de millora, especialment en l' últim acte. Obras de aquesta importancia necessitan actors experts y ben possehits del seu art... y aixís y tot se 'ls ha d' exigir que no 's cansin d' estudiar, porque may n' hi ha prou.

LICEO

Ab las últimas representacions de *Aida* debutá 'l barítono Nani, artista jove y de verdaderas facultats que li valgueren una molt bona acullida per part del públich. Se deya, quan va arribar á Barcelona, que havia perdut la veu; pero de segur que l' ha tornada á trobar, y per cert ben fresca y ben timbrada.

Aixís mateix la Srta. Talexis siguié substituïda per la Srta. Labia, que ja en la temporada anterior s' havia fet admirar en son doble concepte de cantant y actriu. Ab l' *Aida* lográ sostenir el pabelló á la mateixa bona altura.

* * *

Diumenje, á la nit, primera representació de *Rigoletto*. El teatro estava brillant.

Debutaren la Srta. Clasenti, el tenor Marconi y 'l barítono Sanmarco.

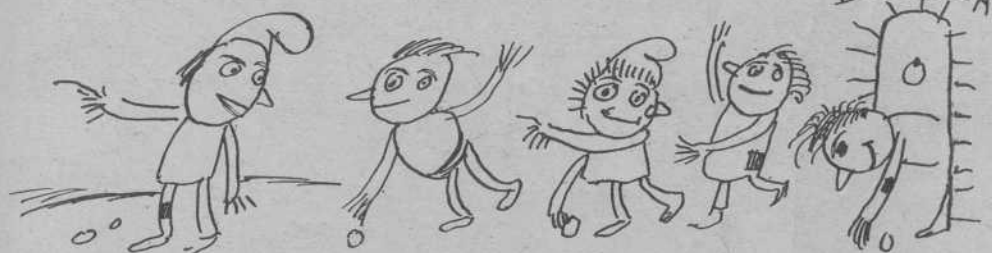
Pera tots ells hi hagué aplausos; pero especialment pera la Srta. Clasenti, que ab sa veu fina y potent, ab son esmerat estil y ab sa hermosa y simpática figura s' ha guanyat un lloch eminent entre las primeras sopranos lleugeres de l' escena lírica. ¡Reicristina y que bé canta! ¡Y quina seducció exerceix ab la seguretat ab qu' executa els passatjes més difícils, y la claretat ab que emiteix las notas sobre-agudas!

En Sanmarco encarna un *Rigoletto* de poderós relleu, fent gala de sa veu hermosíssima, de una extraordinaria claretat d' emissió y de una mímica expressiva encare que, tal vegada, una mica faltada de sobrietat. Aixó no

JOCHS DE NOYS

Añem a fe cops da roca

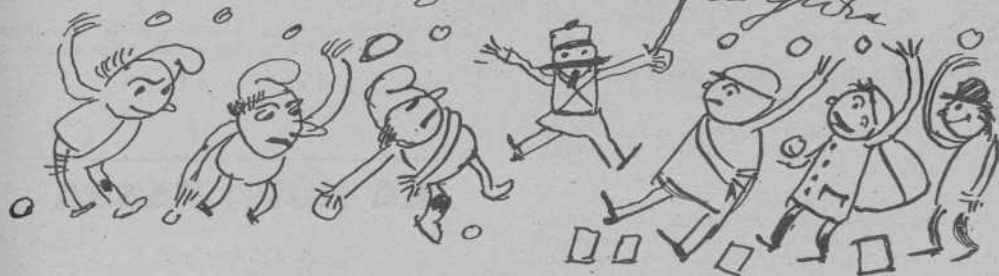

Añem a fe padradas

COLEGIO

Gura gura ca be al gura

Fuera Fuera

Cóm comensan y cóm acaban.

¡SENSE DOMICILI!

—Sembla que han tirat els músics al carrer.
—Millor per ells. Val més ser aucell de bosch que de gabra.

vol dir que al cultivar l'efecte, no'n s'apiga treure molt partit.

En Marconi no sé pas si estava indisposat ó si las facultats comencen á minvarli; mes es lo cert que fins arribar á la cansoneta del acte quart, no trobá la revenja contra la fredor del públich.

Gran sort que no hi havia augment de preus, qu' es el pretext de que's val el públich pera mostrarse exigent ab els artistes que's fan pagar com escepcionals. Preu per preu 'ls que tot ho calculan, encare avuy se quedan ab en Marconi.

Ab el paper de Magdalena debutá la Sra. Frascani que á una figura molt simpática uneix escecents condicions de cantant.

El mestre Mascheroni dirigí l' ópera ab sa habitual pericia, tant qu' en certas ocasions, convertí la batuta en un verdader salva-vidas.

NOVETATS

Ha debutat en aquest teatre una companyia de género rich de la qual forman part las tiples Felisa Lázaro y Rosari Soler y 'ls actors Bonifaci Pinedo y Ricart Asensio.

De manera que no's pot dir que li faltin elements.

Lo que li falta si, de moment, es cohesió, tacte de cotxes, conjunt... tot aixó que sols s' arriba á adquirir á forsa de ensaigs y á copia de treballar units uns mateixos artistes.

Tot anirà venint, y l' éxit creixerá, especialment si estrena y si las obras novas que anuncia tenen la sort de caure en gracia.

CATALUNYA

No sé á punt fixó si las germanas Lewandowski son polacas ó son russas; pero sí, que resultan un parell de bailarinas, que allá en el seu país serian capassas de fer parar la Revolució en sech, ó d' enarbolarla encare més, segons lo que's proposessin. Perque com á guapas, son guapas... y com á bailarinas, arrebatadoras.

No's comprén l' agilitat unida á la precisió y la fuga ajuntada á l' elegancia dels seus moviments y dislocacions. Menos s' explica encare, que després de una serie de balls tan impetuosos, no caiguin reventadas. Res d' aixó: ni tan sols esbufegan. Després de ballar están tan frescas com avants de posars'hi. Semblan un parell de lletuguetas d' enciam.

En totas las dansas que presentan, lluheixen trajos richs y vistosos.

L' éxit ha sigut complert. Un clerical tot enarbolat exclamava:

—Ja's pot desar el Pare Claret en quant á alló de: «jo ven que vas bailando— que al infierno vas saltando», que lo qu' es jo, ab aquest parell de pimpollos, fins á l' infern me'n aniria ab gust.

APOLO

El Sr. Planas de Taverner 'ns ha donat ab *La Filosa* un drama bastant desigual, pero superior á las demés obras teatrals que d' ell coneixém.

Alguna vulgaritat en la construcció y certa vaguetat en el símbol fan que'l públich no s' entregui per complert. Ab tot, hi han actes enters, com el ters, ben llatys y atapahits de interessants passatjes valents y originals, en els quals hi apunta una intensitat dramática ben entera, donchs els recursos de que's val l' autor casi sempre son de bona lley. El llenguatge es ben passador y en el diàlech s' hi descubreix la destresa dels rotativers.

La presentació escénica á l' altura de las circunstancias. L' automòvil que hi surt es de l' auténtica marca del Am.

Els cómichs regulars.

Lo demés... acceptable.

N. N. N.

LA NOVA PASSA

A CAL DOCTOR

¡Rincht... ¡Rincht... ¡Rincht...

—Bon día tingui,

senyor doctor don Joseph.

—¡Ah! ¿Es vosté, senyora Marta?...

¿Qué diu de bo?

—¡Ay! Si no sé com comensar á explicarme.

—Prengui asiento.

—Mil mercés.

—Digui, digui que li passa

y deixis de cumpliments.

—¡Me'n passa una com un cove!

—Mal siga com un cistell.

Per aixó servim els metjes

per curá 'ls mals dant remeys.

Digui, doncas, de qué's queixa.

—Veurá: ja li explicaré.

A casa, un any endarrera,

eram feliissos, (per més

qu' era viuda jo), ma filla

y 'l meu noy gran l' hereuhet,

gosavam vida tranquila

ab la renda d' un hortet

que 'ns va deixar al morir-se
el meu marit... Jo no sé
si al meu fill li han dat un mal
que 'l transforma per complert,
perque avants era molt dócil
y conversava ab la gent
com persona molt instruhida
ab bons modos, fi y atent.
Mes d' un any á aquesta banda
s' ha transformat per complert.
—¿De qué 's queixa?

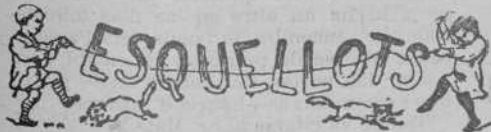
—Si ho indago,
diu que no li fa mal res.
Avants á casa venian
personas de bon regent,
la major part castellanas
conegudas de molt temps.
Ab frases molt destrempadas
va despedirlas l' hereu
dihent que anessin á sas casas
que per re 'ls hem menester.
Si ma filla ó jo 'l reptavam
contestava ell:—¡Viva Deu!
No vull castilas á casa.
¡Mal llamp! ¡fora del terror!
¡Bon cop de fals! Ara es l' hora!
¡Segadors! ¿que no seguém?
y otras cosas que sols sento
dirias á n' els carreters.

Vaig creure que ho apendria
á una casa de pagés
hont vam aná á estiuhejarhi;
pero, la vritat, no ho crech
perque 'l noy sempre empaytava
la filla del masover
y no 's freqüentava gota
ab cap dels seus jornalers.

Lo pitjor es que aquest día
va compareixe á las tres
de la matinada á casa
brut lo mateix que un pillet,
borratxo com una sopa
y 'l pit li feya un panteig
com un gos quan té la bola.
Jo y ma filla, ¿que vam fer?
l' agafarem y al seu llit
vam tirar-lo de revés
y á n' all' encare cridava:

—¡Jacobins, la pagareu!
Ara, díguim, senyor metje.
¿Com hi posarem remey
á n' aquesta malaltia?
¿Vol dirme de qué pateix?
—Prou. Aixó que té es la passa.
—¿La passa?... Si li passés
santo y bueno, mes reparo
que 'l mal encar va en aumant.
¿Com ho farem per curarlo?
—Aixó ja es més diferent;
perque aquesta passu d' ara
se posa dintre 'l cervell.
—¿Que vol dir que no te cura?
—Tot se pot curá ab el temps;
pero si li dura massa,
lo millor que podrá fer
será prepararli un cotxe
y durlo á Sant Boy corrents.

LLEÓ VILA Y HUGUET

La pau reyna...
—¿A Varsovia?
—No, senyors: á Varsovia avuy precisament no hi
reyna la pau: al contrari, els polachs están en plena
revolució. La pau reyna á Barcelona.
—¿Qué vol dir reyna? ¿Per ventura s' havia alterat?

¡BONICA SOLUCIO!

— Pero ¿olvida usted que soch casada?
— No importa: si usted vol...
— ¿Qué?
— Mataré al seu marit.

COMENTARIS

— ¿Ha vist els nous polissions, qué poch elegants?
— ¿Y qué? ¿Que 's pensa que tothom ha de ser com
nosaltres?

RESTAURANT DESPROVEHIT

— ¿Es á dir que també aixó s' ha acabat? ¿Qué 'n que-
da donchs d' aquest "menú" que 'm presenta?
— La cartulina.

—Que jo sápig, no senyors... Per lo tant, en lloch de reyna, diguem «continúa reynant» y ho dirém millor.

En aquest punt del diálech, me sembla veure uns ulls de fiscal lluhents com els de un gat á punt de saltar sobre la rata. Per lo tant, quedan suspesas...

—¿Las garantías?

—Las garantías y las conversas sobre aquest tema especial.

El Sr. Rusiñol ha dirigit una carta al públich per conducto del general Delgado Zuleta.

En ella consigna que son falsos tots els rumors que s' han fet corre aquests días referents á suposadas determinacions presas per la Lliga regionalista, la qual, segons aixís ho ha expressat en son últim

manifest, «repite una vez más que aspira á realizar su programa, dentro de España, condenando toda tendencia separatista.»

Aixó es lo que s' ha de fer: en lloch de rompre las amarras, reforzarlas.

*
*
*

Ab tot, no falta qui ha criticat la carta de D. Albert y no pel seu fondo, sino per la seva forma.

En primer lloch, per estar escrita en castellá.

Y en segón terme, per haver sigut dirigida al públich per mediació del general Delgado Zuleta.

Está vist que may se fan las cosas á gust de tothom. Nosaltres ens permetrém dir als descontentos:

—En las circunstancias anormals qu' estém atravesant... no se ha de mirar delgado.

CRONICA BARCELONINA

—¿En qué s' ocupan ara 'ls senyors regidors?
—Crech que, en vista del éxit alcançat ab la reversió dels tranvías, volen mirar si poden fer la "reversió" dels jardins del Parch.

Desde que's va obrir el curs académich fins avuy, sumin els días que hi ha hagut classe, y 'ls que ha deixat de havern'hi, y trobaran que 'ls últims escedeixen de molt als primers.

Y aixó que no han comensat encare las vacaciones de Nadal, que's menjan prop de una mesada.

A n' aquest pas, se fa de tot punt necesaria la intervenció en la vida escolar de la Lliga contra la tuberculossis, porque 'ls pobres estudiants corren perill de tornarse tí-sichs de tant estar sempre de bigotis sobre 'ls llibres.

*
*
*

La majoria dels que segueixen carrera pertanyen á familias distingidas y acomodadas.

Cal ferho constar aixís, per' establir un contrast edificant.

Els alumnes artesans y obrers que freqüentan las classes nocturnas de las minucursals de la Escola de Bellas Arts y Industrias, han practicat una gestió demanant que no se 'ls obligui á fer tantas festas, per quant volen y necessitan aprofitar el temps que 'ls més d' ells roban al descans, per' aprendre de dibuix.

Y ara dignin: ¿de qui es el porvenir á Barcelona?

A l' hora en que surti 'l present número, potser tindré ja gobernador nou. El general Fuentes, un cop hagué conseguit que las garantías quedessin penjadas... vull dir suspesas, va fer la maleta, dihent:—Ahí queda eso.

¡Bon vent de popa, y felis viatge!

*
*
*

¿Qui será 'l seu successor?

En els primers moments se parlá de un polítich de talla, citantse com es natural el nom de D. Albert Aguilera, que com á alt no-n' hi ha un altre en las filas ministerials. Pot encendre 'ls fanals dels Passeigs sense alsarse de puntetas. En cambi, pera passar las portas del govern civil—y aixó que no son baixas—hauria d' acotarse.

També va citarse al Sr. Mataix.

*
*
*

—Ayay—deya un amich meu, que al llegir els periódichs acostuma á equivocar-se sempre.—¿Treuen al Sr. Fuentes y envían al Sr. Mataix? No entench per qué l' han de treure, si es el mateix.

ESTUDIANTS

—Aquest any sí que dona gust, ab tantas festas.
—Ja ho crech! Si pels exàmens ens anés tan bé!...

—Llegeix millor: no es el Sr. Mateix, sino 'l Sr. Mataix el que tractan d'enviar.

Y 'l meu amich, que per lo tossut mereixeria ser aragonés, acabá dihent:

—Y bé!.. *Mataix ó Mateix, lo mateix té.*

Llegeixo:

«Ha sido nombrado jefe de estudios para la construcción de los ferrocarriles pirenaicos el ingeniero D. Pedro García Faria.»

Per si no se 'n recordan, aquest enginyer es el mateix que per haver fet un estudi sobre las claveguas de Barcelona, va demanar una cantitat tan estupenda, que si li arriban á satisfer fa quebrar á la Pubilla.

Per lo tant, el Ministre de Foment m'haurá de permetre que li dirigeixi una pregunta:

—Avants de confiarli l'estudi dels ferrocarrils pirenaics ¿ja ha fet preu?

Noticias tristas.

A l' hora en qu' escribim aquestas ratllas, se tem per la vida de dos ilustres dramaturgs moderns, l'un noruech, italiá l' altre: Ibsen y Giaccosa.

Els genis haurían d' estar esceptuats de la mort. No hauria de bastarlos viure eternalment en las sevas obras, sino estar sempre en disposició de produhirne de novas en bé de l' humanitat.

Pero la vida es aixís: curta y passatjera. El mateix Giaccosa ho va escriure: «*Comme le foglie.*»

No hauria estat del tot mal en las presents circumstancias sentir la ven de nostre amantíssim prelat.

¿Qué n' opina l' eminentíssim Cardenal Cassanyas y Pagés dels successos ocorreguts últimament á Barcelona? ¿Qué li sembla la suspensió de las garantías constitucionals?

Aquest día doná á llum una pastoral que parla de moltes cosas; pero que de la qüestió palpitant no 'n resa una paraula. En aquest punt se diria que ha volgut fer honor al seu apellidó matern. No ha parlat com á Cassanyas; ha parlat com á Pagés.

Recordo que 'l Sr. Albó, regidor de Barcelona, quan se tractá de honrar la bona memoria de don Francisco Pi y Margall, va protestar com á católich, alegant que l' ilustre escriptor professava ideas contrarias al dogma.

Y en cambi, 'l Sr. Albó, diputat per Olot, y germá de aquell, l' altre día va assistir personalment á la vetllada necrológica qu' en honor de 'n Pi y Margall va celebrarse en el Circul Federal de Madrid.

¿Qué dirá 'l Sr. Albó, diputat, quan el Sr. Albó, regidor, li preguntí:—¿Y donchs, germá meu, qué n' has fet del dogma?

Un industrial de Barcelona, fabricant d' escuradents, s' ha dirigit á alguns periódichs manifestant-los que desde Miranda de Ebro li han rebutjat un encàrrech del género que fabrica y qu' ell ja creya colocat.

Ab aquesta anulació semblan haver comensat las repressalias contra 'ls industrials catalans de que parlan aquests días alguns periódichs de Madrid.

Jo, en el lloch del fabricant tremolaria; pero no per l' anulació del encàrrech, sino pel porvenir de sastrós reservat á la industria dels escuradents.

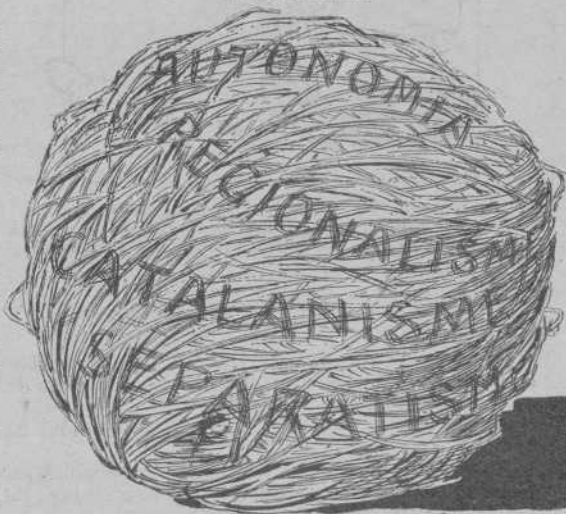
¿De que va á servir aqueix article, en un país en el qual se va perdent cada día més la costum de menjar?

Llegeixo:

«El célebre novelista D'Annunzio ha arribat á Suissa pera conferenciar ab un advocat.—Se diu que tracta de naturalisarse en la Confederació helvética pera poderse divorciar y-casarse de nou ab una suissa.»

Vels'hi aquí un' obra inesperada, que podria portar el títul de «*La Creu del Matrimoni.*»

PROBLEMA

¿Qui 'l desenreda aquest espell?

COMPRANT UN RELLOTGE

— En fi... ¿vosté me 'l garanteix?
— ¡Ay, senyora! ¿No sab que ara á Barcelona está suspés aixó de las garantías?

BOHEMIS

— ¿Pel sastre 's preocupa?... ¡Y ríguissen, home!
— Es que 'l murri s' ha comprat un automóvil, y temo que, per més que jo corri, qualsevol dia m' atraparé.

Y que ab tot y ser un *arreglo*, resulta molt *original*.

En el Transvaal prop de Pretoria ha sigut trobat el diamant més gros del mon. Pesa la friolera de 3,032 kilats ó siguin 623 grams.

Segons el preu de tarifa, val de 18 á 20 milions de franchs.

Ho val; pero no es fácil que ningú 'ls dongui. ¿Qui hi ha avuy al mon que 's pugui permetre 'l luxu de tenir aquest immens capital inmovilísat?

Ni á son actual possehidor, al qui l' ha arrancat

de la mina, li convé conservarlo per no trobar qui li compri. De manera que ja s' ha pensat en partirlo pera vendre'l de una manera ó altra.

Aquest diamant es un símbol. Vist está qu' en el mon modern s' imposa la divisió de poder... y la de riquesa.

Xascarillo de postres.

En un tribunal de justícia, l' acusat de un delictu leve, es condemnat á 30 días de arrest. Y al enterarse de la sentencia, diu:

— Més val ara, en plé desembre que á entrada d' estiu.

— ¿Y aixó per qué?— varen preguntarli.

— Ayay, porque al hivern els días son més curts.

QÜENTOS

Un senyor rich se permet el luxu de mantenir querida, la qual, á pesar de costarli un Potossi, li fa

cada tratada que tothom se n' escriuix. Y ell, no obstant, cada dia més entussiasmat ab ella.

Un dia un amic seu l' interpela, dihentli:

— ¿Cóm pots estimar á una dona que no t' estima?

A lo qual li respon ab filosófica despreocupació:

— Las donas son com els llagostins. Als llagostins no 'ls estimo pas; pero m' agradan molt y me 'ls menjo.

Compareix davant del jutje municipal un carnicer inculpat de haver tirat un pes de doscents grams sobre 'l cap de un parroquiá.

— Expliqui com va ser aixó— diu el jutje.

— Li contaré ab tots els pels y senyals. Figuris que 'l senyor, mentres li pesava la carn, no parava de cridar:—Dónguim el pes... Dónguim el pes. Jo que sí, per ferlo callar agafó 'l primer pes que 'm ve á má, y—Aquí 'l tens el pes—li tiro entre cap y coll.

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Te-re-se-ta.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Votar—Trovar.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*El solo de trompa.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Tribunal.*
- 5.ª CONVERSA.—*Ana.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Per artistas, Italia.*

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Edicions populars

Obra nova

SANTIAGO RUSIÑOL

FULLS DE LA VIDA

Un tomo de 240 planas, Ptas. 1

OBRAS PUBLICADAS

Anant pel món.		Ptas. 1 (Agotada)
El Mistic.		» 1 id.
Oracions.		» 1
Els Jocs Florals de C.		» 1
El bon policia.		» 1
Fulls de la vida.		» 1

Almanach de La Esquella de la Torratxa

pera l' any 1906

Un tomo en octau, plé de caricaturas y d' assumptos d' actualitat, imprés á varias tintas. . . . Ptas. 1

DIETARIOS para 1906 | Almanaque semanal para 1906
Desde 1 á 4 pesetas Ptas. 0'50

ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE PARA 1906
PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR DE LA VIDA PRÁCTICA

Todo comprador de este Almanaque tiene participación en un número de la Lotería de Navidad

Precio: Ptas. 1'50 — Encuadernado, Ptas. 2

Almanaque de la Ilustración Española y Americana para 1906. . . . Ptas. 2

BARCELONA Á LA VISTA

2.ª SERIE — CUADERNO 10

Aparecerá dentro de pocos días

TAPAS para la encuadernación de la 2.ª serie. Pronto se pondrán á la venta

ALMANACH
DE
*La Campana
de Gracia*

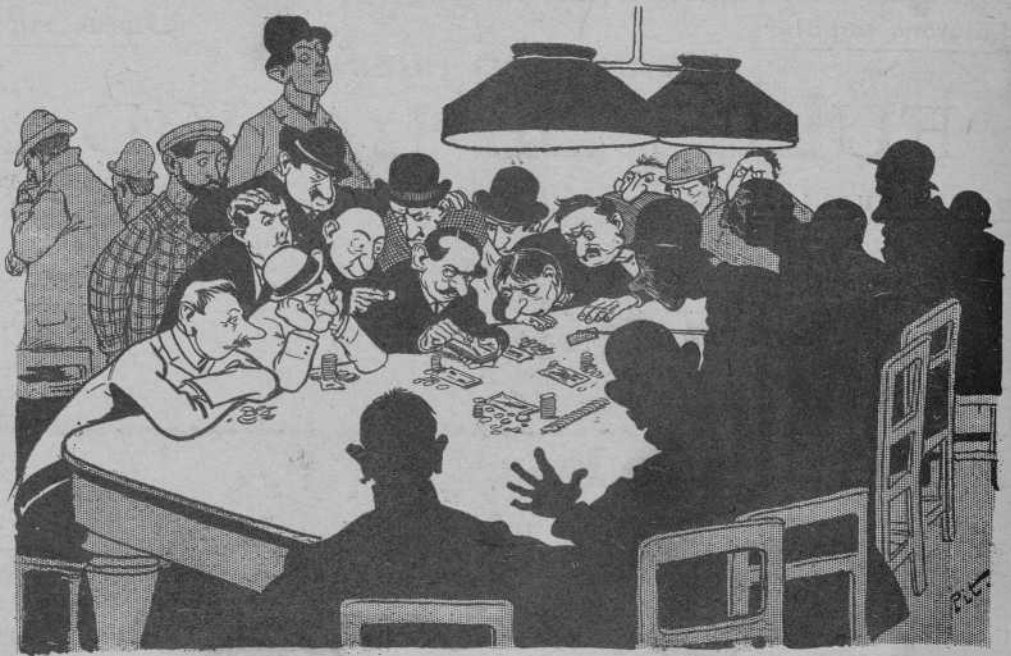
PERA 1906

Sortirá aviat

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

A QUALSEVOL PART

Mentres dura la qüestió,
pendavant la professó!

LA CASSA DE LA VARA

—¡Ay que de qué!— ¡Ja la tinch!
—¡Fugi!— ¡Deixeume passar!—
Y ella, en tant, vola que vola...
¡Qui sab hont 'nirá á parar!